

Hoogheemraadschap van
Rijnland

NOTA VAN BEANTWOORDING

**zienswijzen ontwerp-
peilbesluit Reeuwijk
West**

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
1. Inleiding.....	3
2. Overzicht zienswijzen.....	4
3. Beantwoording zienswijzen 1, 2 en 3	5
4. Beantwoording zienswijze 4.....	7
5. Beantwoording zienswijze 5, KNNV-Gouda en omstreken	8
Bijlage 1. Zienswijze 1	13
Bijlage 2. Zienswijze 2	14
Bijlage 3. Zienswijze 3	15
Bijlage 4. Zienswijze 4	16
Bijlage 5. Zienswijze 5, KNNV – Gouda en omstreken	17

1. Inleiding

Ter inzagelegging

Dijkgraaf en hoogheemraden hebben op 29 mei 2018 besloten het ontwerp-peilbesluit 'Reeuwijk West' (Polder Reeuwijk en Sluipwijk) vrij te geven voor ter inzagelegging, na consultatie van de VV-commissie Voldoende water op 20 juni 2018. Het ontwerp-peilbesluit heeft vervolgens van 5 juli 2018 tot en met 16 augustus 2018 ter inzage gelegen. De documenten waren in te zien op het Rijnlandse kantoor in Leiden en via de website van Rijnland te vinden in het digitale Waterschapsblad.

De ter visie legging is daarnaast ook per brief en/of e-mail aan alle grondeigenaren en overige bekende belanghebbenden bekend gemaakt. Daarbij is in de brieven aan de eigenaren van onderbemalingen, de eigenaren van percelen in het proefvak en de eigenaren van percelen waar beoogd wordt een watergang te verbreden, nadrukkelijk gewezen op hun belangen i.r.t. het ontwerp-peilbesluit.

Vervolgprocedure

Na de besluitvorming door de Verenigde Vergadering wordt aan inspraakgerechtigden die een inspraakreactie naar voren hebben gebracht een exemplaar van het vastgestelde besluit toegezonden. Daarna wordt het definitieve peilbesluit gedurende 6 weken ter inzage gelegd. Belanghebbenden kunnen gedurende deze periode beroep instellen tegen het peilbesluit. Geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijzen over het ontwerp van dit peilbesluit naar voren heeft gebracht.

2. Overzicht zienswijzen

Er zijn 5 zienswijzen binnengekomen op het ontwerp-peilbesluit voor Polder Reeuwijk West:

nr	afzender	ontvangen	registratienr.	betreft
1.	Particulier 1	13-8-2018	18.117153 / 18.117155	Bezwaar tegen opheffen proefvak
2.	Particulier 2	15-8-2018	18.118157	Bezwaar tegen opheffen proefvak
3.	Particulier 3	13-8-2018	18.119148	Bezwaar tegen opheffen proefvak
4.	Particulier 4	15-8-2018	18.118317	Bezwaar tegen peilverlaging
5.	KNNV-Gouda en omstreken	6-8-2018	18.114882 / 18.114883	Verschillende aspecten peilbesluit

In verband met privacy zijn de zienswijzen van particulieren en de beantwoording daarvan geanonimiseerd.

Alle zienswijzen worden in deze Nota van beantwoording beantwoord.

3. Beantwoording zienswijzen 1, 2 en 3

Inhoud

De indieners van de zienswijzen 1, 2 en 3 hebben bezwaar tegen het opheffen van het proefvak. Zie de bijlagen 1, 2 en 3 voor de ingediende zienswijzen met de argumenten hiervoor.

Antwoord

De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van (de toelichting op) het peilbesluit.

Afweging opheffen of in stand houden proefvak

Er is een bewuste afweging gemaakt in het ontwerp-peilbesluit over het opheffen van het proefvak. Daarbij zijn de argumenten m.b.t. drooglegging/ontwatering, natuurwaarden (in het bijzonder krabbenscheer) en kosten die de indieners van de zienswijzen noemen allemaal meegewogen:

- Voor de gewenste drooglegging is in de peilafweging de Nota Peilbeheer gevolgd. Hierin staat dat om verdere maaiveldddaling te beperken in gebieden met een veenbodem het peil slechts mag worden verlaagd met de mate van in het verleden opgetreden maaiveldddaling (zie toelichting op het peilbesluit paragraaf 2.2). Voor Polder Reeuwijk West is een drooglegging van 55 cm in gebieden waar de drooglegging in de huidige situatie kleiner is, zoals in het proefvak, in strijd met dit beleid. Het hoogheemraadschap is bekend met verminderde belastbaarheid en risico's op leverbotinfectie bij slecht ontwaterde percelen. Het hoogheemraadschap wil in dit kader wijzen op andere mogelijkheden voor het verbeteren van de ontwatering¹ dan het verlagen van het waterpeil in de sloot, zoals bijvoorbeeld het aanbrengen van drainage.
- Het verschil tussen het waterpeil binnen het proefvak en erbuiten bedraagt 2 cm. De voordelen van het in stand houden van een 2 cm lager waterpeil wegen niet op tegen de negatieve effecten (verlies van waterberging in het proefvak voor het omliggende gebied, barrières voor migrerende vissen, versnellen bodemdaling) van het in stand houden van het proefvak (zie toelichting op het peilbesluit paragraaf 5.4).
- De gemiddelde maaiveldhoogte binnen het proefvak is slechts 7 cm lager dan de maaiveldhoogte van het omliggende peilvak, waardoor het gebied als geheel niet in aanmerking komt voor een vergunning voor een onderbemaling. Indien sprake is van enkele zeer lage percelen binnen het proefvak kan de eigenaar van deze percelen wanneer het door Rijnland gehanteerde peil tot onevenredige benadeling leidt, een vergunning aanvragen voor een particuliere onderbemaling van deze lage percelen. De regels hieromtrent zijn opgenomen in uitvoeringsregel 17 bij de Keur. De vergunningaanvraag wordt in een aparte procedure, los van de peilbesluitprocedure, beoordeeld.
- Bij het opzetten van de proef heeft het hoogheemraadschap er rekening mee gehouden dat na afronding van de proef de oorspronkelijke situatie en inrichting zou worden hersteld. Het in stand houden en beheren van het watersysteem in het proefvak kost evengoed geld en sluit niet aan bij het huidige beleid uit de Nota Peilbeheer en de uitvoeringsregels bij de Keur ten aanzien van peilafwijkingen (tegengaan versnippering en ongelijkmatige maaiveldddaling).

¹ Drainage of ontwatering is het afvoeren van water uit de bodem over en door de grond, met als gevolg het verlagen van het grondwaterpeil. Via ontwateringsmiddelen stroomt het water naar grotere watergangen, die de functie van afwatering hebben.

De aanleiding voor de inrichting van het proefvak in 2014 was tweeledig:

1. De wens om een proef uit te voeren om het effect van een peilverlaging op de aanwezigheid en ontwikkeling van krabbenscheer te meten: Vanwege de uitspraken van de rechtbank Den Haag dat aannemelijk is dat peilverlagingen in gebieden waar krabbenscheer voorkomt zouden kunnen leiden tot een overtreding van de destijds geldende Flora- en faunawet, wilde Rijnland een praktijkproef in Reeuwijk uitvoeren om te onderzoeken of het mogelijk is een kleine peilverlaging te realiseren zonder schade toe te brengen aan krabbenscheer.
2. De kavelruil waarbij het peilbesluit 2004 als uitgangspunt was gebruikt: Op het moment dat Rijnland besloot het peilbesluit uit 2004 niet meer uit te voeren, maar een nieuw watergebiedsplan op te stellen, was de kavelruil in Reeuwijk West (en omliggende polders) in de afrondende fase. Bij de kavelruil was het peilbesluit uit 2004 als uitgangspunt gebruikt. In de kavelruil werd daarom rekening gehouden met de peilverlaging conform dit peilbesluit. Om de bij de kavelruil betrokken eigenaren tegemoet gekomen is voorgesteld het proefvak op deze locatie in te richten. Dit bood het voordeel voor de eigenaren dat het peil vooruitlopend op een nieuw peilbesluit al 5 cm verlaagd kon worden. Rijnland verwachtte dat de 5 cm gelijk zou zijn aan een peilverlaging in het peilbesluit dat nu voor ligt, maar dat blijkt nu 3 cm te zijn i.p.v. 5. Tijdens de gesprekken met de betrokken eigenaren is al aangegeven dat de verwachting was dat een verdere peilverlaging niet haalbaar zou zijn.

In de zomer van 2014 is het proefvak ingericht in overleg met en door de eigenaren van de percelen gelegen in het proefvak. Hiertoe is op 4 juli 2014 een overeenkomst getekend tussen de betrokken perceeleigenaren, waaronder de indieners van de zienswijzen, en het hoogheemraadschap waarin onder meer is opgenomen dat het instellen van het proefvak van tijdelijke aard is.

Proefvak i.r.t. vergunning onderbemaling

Het proefvak watert af op één van de aanwezige onderbemalingen in de polder (OB9). We nemen aan dat de indiener van zienswijze 1 met 'de bestaande vergunning' de vergunning voor deze onderbemaling bedoelt. Om verwarring te voorkomen wil het hoogheemraadschap er op wijzen dat het opheffen van het proefvak niet betekent dat deze onderbemaling wordt opgeheven. Het proefvak watert af of de genoemde onderbemaling, maar is hier geen onderdeel van.

Nadat het peilbesluit definitief is vastgesteld, worden vergunningen voor de onderbemalingen vernieuwd wanneer deze binnen de beleidsregels voor peilafwijkingen passen (zie bijlage 5 bij de toelichting op het peilbesluit). Voor iedere onderbemaling wordt apart vastgesteld welke voorschriften (onder andere over het te voeren waterpeil) in de vergunning worden opgenomen overeenkomstig het besluit van dijkgraaf en hoogheemraden over de onderbemalingen in Reeuwijk (zie toelichting op het peilbesluit paragraaf 5.2.2). In de vergunningprocedure bestaat de mogelijkheid om bezwaar te maken indien de eigenaar het niet eens is met de nieuwe vergunning voor de onderbemaling.

4. Beantwoording zienswijze 4

Inhoud

De indiener van zienswijze 4 heeft bezwaar tegen de peilverlaging. Zie bijlagen 4 voor de ingediende zienswijze met de argumenten hiervoor.

Antwoord

De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van (de toelichting op) het peilbesluit.

Zoals aangegeven in paragraaf 5.1.4 van de toelichting op het peilbesluit zijn alle drie de aspecten die inspreker noemt meegenomen bij de afweging voor het waterpeil in peilvak 31G. De afweging heeft geleid tot een peilverlaging van 3 cm welke neerkomt op het volgen van de maaivelddaling. Een peilverlaging die niet verder gaat dan de opgetreden maaivelddaling wordt algemeen beschouwd als een acceptabel maatschappelijk risico m.b.t. aanwezige bebouwing.

Door het volgen van de maaivelddaling neemt de drooglegging niet toe. De omstandigheden blijven gelijk en er zijn dan ook geen negatieve effecten te verwachten op de leefomstandigheden voor weidevogels. Wat betreft het effect op krabbenscheer en groene glazenmaker wordt verwezen naar de beantwoording van de zienswijze van de KNNV (zie hoofdstuk 5 van deze nota).

5. Beantwoording zienswijze 5, KNNV-Gouda en omstreken

Inhoud

De zienswijze van de KNNV heeft betrekking op 5 punten:

1. De peilverlaging in peilvak 31G;
2. De keuze voor het peil voor peilvak 31K;
3. Nieuwe vergunningen voor onderbemalingen;
4. Het beheer van de watergangen in Polder Reeuwijk en Sluipwijk;
5. De pilot naar de effecten van peilverlaging op krabbenscheer

Zie bijlage 5 voor de ingediende zienswijze met de argumenten hiervoor. We geven in de volgende paragrafen per punt de beantwoording.

Antwoord punt 1, peilverlaging in peilvak 31G

Dit punt van de zienswijze leidt niet tot een aanpassing van (de toelichting op) het peilbesluit.

Om verwarring te voorkomen wijst het hoogheemraadschap erop dat de drooglegging door de peilverlaging van 3 cm in peilvak 31G niet vergroot wordt naar 40 cm, maar van 34 naar 37 cm.

Rijnland kan wel bevestigen dat de betreffende grenspercelen onderdeel blijven van peilvak 31G. Uit bijlage 5 bij de toelichting op het peilbesluit blijkt namelijk dat de betreffende onderbemaling (OB16) geen bestaansrecht heeft op basis van Uitvoeringsregel 17 bij de Keur (peilafwijkingen): de gemiddelde maaiveldhoogte van de onderbemaling wijkt hiervoor te weinig af van de gemiddelde maaiveldhoogte van peilvak 31G.

Het al dan niet vergunnen van onderbemalingen volgt een aparte procedure welke wordt doorlopen nadat het peilbesluit definitief is vastgesteld.

Rijnland zal het nieuwe peilbesluit na vaststelling en in werking treden handhaven binnen de dagelijkse beheermarges. Hierdoor kan bijvoorbeeld als gevolg van wind een peilverschil binnen de polder optreden of kan er 'voorgemalen' worden wanneer veel neerslag wordt voorspeld. Echter het doel is dat gemiddeld gezien (ruimtelijk en in de tijd) het nieuwe peilbesluitpeil wordt gehanteerd.

Antwoord punt 2, de keuze voor het peil voor peilvak 31K

Dit punt van de zienswijze leidt niet tot een aanpassing van (de toelichting op) het peilbesluit.

Rijnland deelt de mening van de KNNV dat de groene glazenmaker een belangrijke te beschermen soort in Polder Reeuwijk West is en dat daarom moet worden voorkomen dat het peilbesluit een negatief effect heeft op krabbenscheer, de waardplant voor de groene glazenmaker.

In het peilbesluit wordt voorgesteld de huidige situatie vast te leggen zodat enerzijds het agrarisch gebruik kan worden gefaciliteerd en anderzijds rekening gehouden wordt met de aanwezigheid van natuurwaarden, in het bijzonder de groene glazenmaker (zie paragraaf 8.5.6 in de toelichting op het peilbesluit).

De rechtbank Den Haag heeft in het verleden uitgesproken dat aannemelijk is dat peilverlagingen in gebieden waar krabbenscheer voorkomt zouden kunnen leiden tot een overtreding van de destijds geldende Flora- en faunawet. Dit is destijds reden geweest om van verdere peilverlaging om het peilbesluit uit 2004 te realiseren af te zien en het peil te fixeren op NAP -2,42 m. Omdat met dit peilbesluit echter geen sprake is van een peilverlaging, is de uitspraak van de rechtbank niet relevant voor de peilafweging voor peilvak 31K.

Herstel van krabbenscheer en de groene glazenmaker is naar Rijnlands mening ook mogelijk in de aanwezige omstandigheden: een drooglegging van 45 cm en waterdiepte van 50 cm (standaarddiepte legger overige watergangen).

De opvatting dat dit peilbesluit ingezet zou moeten worden om schade die in het verleden is veroorzaakt aan aanwezige natuurwaarden te herstellen, deelt Rijnland niet. Een peilbesluit faciliteert aanwezige functies maar is niet het middel om nieuwe (natuur)functies te creëren dan wel deze terug te brengen in een staat die er ooit was. Overigens zijn binnen het plangebied van dit peilbesluit in 2014 al compensatiesloten ingericht, waarin extra krabbenscheer is uitgezet. Dit was deels als compensatie voor concrete werkzaamheden, maar deels zonder een compensatieverplichting.

Antwoord punt 3, nieuwe vergunningen voor onderbemalingen

Dit punt van de zienswijze leidt niet tot een aanpassing van (de toelichting op) het peilbesluit.

Peilbesluit 2004

In haar zienswijze geeft de KNNV aan dat de huidige drooglegging in de onderbemalingen in strijd is met het peilbesluit uit 2004. Aangenomen wordt dat de KNNV verwijst naar de afweging uit het peilbesluit dat in de gebieden die de functie 'veen+' hadden de drooglegging gemiddeld 50 cm zou worden. Dat ging om de conform het peilbesluit 2004 in te richten peilvakken 31m en 31n. Het peilbesluit 2004 beoogde peilvakken in te richten waarbij de onderbemalingen zouden worden opgeheven en het beheer zou worden overgenomen door het waterschap. Er is in het peilbesluit 2004 dus geen rekening gehouden met onderbemalingen, omdat deze na uitvoering van het peilbesluit niet meer zouden bestaan. Een tegenstrijdigheid met het peilbesluit 2004 m.b.t. de onderbemalingen kan dus feitelijk niet aan de orde zijn.

Bodemdaling in de onderbemalingen

De KNNV concludeert dat de drooglegging sinds 2004 binnen de onderbemalingen met 7 cm is toegenomen en de bodem met 9 cm is gedaald. Rijnland wil erop wijzen dat de gemiddelde waarden uit de toelichting op het peilbesluit uit 2004 niet zonder meer vergeleken kunnen worden met de waarden uit de toelichting op het voorliggende ontwerp peilbesluit (meetwaarden 2014). De sets gegevens waarop deze getallen zijn gebaseerd verschillen te zeer van elkaar in wijze van inwinnen (en daarmee ook nauwkeurigheid) om de op de manier zoals de KNNV dat in haar zienswijze doet te kunnen vergelijken.

Wanneer de getallen wel met elkaar worden vergeleken is bovendien de trend zoals de KNNV beschrijft in de zienswijze niet in alle onderbemalingen terug te zien. Op basis van de gepresenteerde getallen is de drooglegging in sommige onderbemalingen juist kleiner geworden.

Het principe van ongelijkmatige bodemdaling (en ook snellere bodemdaling bij een grotere drooglegging) wordt erkend in dit peilbesluit en met de keuze om de onderbemalingen te vergunnen met een drooglegging van 55 cm. De manier en snelheid

waarvoor Rijnland kiest om hier iets aan te doen is echter anders dan wat de KNNV voorstelt.

Natuurwaarden in onderbemalingen

Zoals al in paragraaf 5.2 aangegeven deelt Rijnland de opvatting, dat dit peilbesluit ingezet zou moeten worden om schade die in het verleden is veroorzaakt aan aanwezige natuurwaarden te herstellen, niet. Compensatie met terugwerkende kracht op grond van de beleidsregel van de provincie Zuid Holland is dan ook niet aan de orde.

Gekozen maatwerk onderbemalingen (overgangsregeling) en voorstel KNNV

De opgave voor het hoogheemraadschap is om een afweging te maken tussen het remmen van de (ongelijke) bodemdaling enerzijds en het faciliteren van de functie binnen de onderbemalingen anderzijds. Voor de onderbemalingen zijn verschillende opties tegen elkaar afgewogen die verschillen in de mate waarin de (ongelijke) bodemdaling wordt geremd en de agrarische functie wordt gefaciliteerd.

Er is gekozen voor een overgangsregeling tussen de huidige situatie en de Nota Peilbeheer en daarmee voor een realistische afbouw van de drooglegging zodat grondeigenaren de kans hebben om de bedrijfsvoering hier op aan te passen. Zoals aangegeven in paragraaf 5.2.2 in de toelichting op het peilbesluit is de keuze gemaakt alle onderbemalingen te vergunnen met een voorwaarde voor het minimum peil. Deze houdt in dat

- het peil in de onderbemalingen met kleinere drooglegging dan 55 cm gelijk blijft aan het huidige peil (peilmeting 2014) ;
- het peil in de onderbemalingen met een grotere drooglegging dan 55 cm moet worden verhoogd tot een drooglegging van maximaal 55 cm.

Onderstaande tabel geeft weer hoeveel onderbemalingen met een bepaalde drooglegging vergund worden bij deze voorwaarden:

drooglegging	aantal onderbemalingen
0-37 cm	2
38-50 cm	4
51-55 cm	3
55 cm ¹	6

¹ Dit zijn de onderbemalingen die nu een drooglegging groter dan 55 cm hebben.

Het peil in de onderbemalingen mag in de toekomst niet mee zakken met de maaiveldval tot de drooglegging gelijk is aan de drooglegging van het omliggende peilvak.

De KNNV geeft ter overweging een voorstel mee waarbij de drooglegging in de onderbemalingen stapsgewijs wordt afgebouwd met 1 cm per jaar, bijvoorbeeld in 10 jaar van 50 naar 40 cm. Dit is een voorstel dat qua effect op de (ongelijke) bodemdaling tussen de gekozen en variant en variant 1 in zit. Uitgaande van dit voorstel zouden over 13 jaar alle onderbemalingen dezelfde drooglegging hebben als het omliggende peilvak, in de gekozen variant is dat 72 jaar en in variant 1 is het direct. Het aantal onderbemalingen waar direct een peilverhoging nodig is, is in de 'KNNV-variant' 9, terwijl dat in de gekozen variant 6 is en 13 in variant 1. Rijnland is van mening dat de variant van de KNNV een te snelle aanpassing van de bedrijfsvoering van de agrariërs vraagt en blijft daarom bij de gekozen variant.

Om niet alleen een signaal af te geven over het beperken van de (ongelijke) bodemdaling, maar ook actie te verbinden aan deze keuze is in het Nalevings

Uitvoeringsprogramma (NUP) 2018 de actie opgenomen dat wordt onderzocht welke middelen nodig zijn voor de controle of in een onderbemaling het juiste peil wordt gevoerd en deze aangeschaft worden indien noodzakelijk. Dit met als doel dat in 2019 nog gericht kan worden gecontroleerd, waarbij Polder Reeuwijk West specifiek wordt genoemd.

Antwoord punt 4, het beheer van de watergangen in Polder Reeuwijk en Sluipwijk

Dit punt van de zienswijze leidt niet tot een aanpassing van (de toelichting op) het peilbesluit.

Dit peilbesluit heeft echter geen betrekking op (de wijze van) het onderhoud, maar slechts op de vastlegging van een bepaald peil. Toepassing van de gedragscode en eventuele compenserende maatregelen komen pas in beeld bij het daadwerkelijk uit te voeren onderhoud en niet als gevolg van dit peilbesluit.

Overigens heeft Rijnland in 2014 in drie sloten in Reeuwijk extra areaal krabbenscheer aangelegd als buffer voor verlies elders. Dit was deels als compensatie voor concrete werkzaamheden, maar deels zonder een compensatieverplichting.

Rijnland onderschrijft dat onderhoud of een bepaalde wijze van onderhoud van invloed kan zijn op de aanwezigheid van natuurwaarden. Een verbetering waar al aan gewerkt wordt is een gedetailleerdere beschrijving van de omgang met krabbenscheer dan voorheen het geval was in het onderhoudsconcept waar Rijnlands loonwerkers mee moeten werken.

Vooralsnog ziet Rijnland echter geen rol voor zichzelf om in het verleden verdwenen soorten te herintroduceren. Indien de KNNV deze rol op zich wil nemen, willen we graag samen met u kijken of en hoe het onderhoud geoptimaliseerd kan worden om de geïntroduceerde soorten ook te behouden.

Antwoord punt 5, de pilot naar de effecten van peilverlaging op krabbenscheer

Dit punt van de zienswijze leidt niet tot een aanpassing van (de toelichting op) het peilbesluit.

Uitgangspunt bij het voorbereiden van het peilbesluit voor Reeuwijk west was dat het (agrarische) gebruik in de toekomst mogelijk blijft en natuurwaarden zoveel mogelijk worden behouden. Vanzelfsprekend handelt Rijnland bij besluitvorming en uitvoering van werkzaamheden conform de Wet Natuurbescherming. Om de belangen op degelijke wijze te kunnen wegen en gezien de uitspraak van de rechtbank dat peilverlagingen in gebieden waar krabbenscheer voorkomt alleen toegestaan zijn als wordt aangetoond dat dit geen negatieve effecten heeft op krabbenscheer, is Rijnland in 2014 gestart met een langjarige praktijkproef met bijbehorende meetinspanningen in Reeuwijk. De proefopzet en het bijbehorende meetprogramma en uit te voeren veldinventarisaties zijn uitgewerkt in samenspraak met een onafhankelijk specialist op het gebied van krabbenscheer (Radboud Universiteit/ onderzoekscentrum B-WARE). De KNNV is destijds niet ingegaan op Rijnlands aanbod om er een gezamenlijke proef van te maken (joint fact finding).

Het doel van deze proef is te onderzoeken of het mogelijk is een kleine peilverlaging te realiseren zonder schade toe te brengen aan krabbenscheer, wanneer deze peilverlaging gepaard gaat met het op diepte houden van de sloten.

Rijnland deelt de uitspraak van de KNNV dat geen sprake is van een laboratoriumsetting, waardoor de omstandigheden door verschillende externe factoren kunnen worden

beïnvloed. Alle omstandigheden die buiten kunnen optreden zijn in de proef meegenomen. Rijnland heeft veel inspanning geleverd om samen met de betrokken partijen vier jaar lang de ontwikkeling van een krabbenscheerbiotoop in het veld te volgen om te onderzoeken hoe deze soort zich ontwikkelt bij een beperkte peilverlaging. Om de proef uit te kunnen voeren waren enkele beperkte inrichtingsmaatregelen nodig om te voorkómen dat de peilverlaging al van invloed zou zijn op gebieden met reeds aanwezige krabbenscheervelden. De proef moest immers nog uitwijzen of dit geen negatieve gevolgen zou hebben. Daarom is gezocht naar een deel van het gebied waarin krabbenscheer nog niet in grote hoeveelheden voorkwam en is dit gebied vervolgens geïsoleerd. De omstandigheden en kenmerken van het proefvak komen echter overeen met de omstandigheden in het omliggende peilvak. Bij aanvang van de proef is éénmalig extra gebaggerd om te compenseren voor de peilverlaging van 5 cm. Daarna is er gedurende de proef door eigenaren normaal baggeronderhoud gepleegd welke niet afwijkt van het baggeronderhoud in de rest van de polder. Ook de schommelingen in het peil, welke worden veroorzaakt door normale peilvariaties als gevolg van onder andere beheer en neerslag komen overeen met peilvariaties die optreden in het omliggende peilvak.

Krabbenscheer groeit vooral in diepere sloten groeit. Hoe groot de rol van vorst is bij de afwezigheid van krabbenscheer in ondiepere sloten is niet onderzocht.

De uitkomsten van de pilot heeft Rijnland betrokken bij zijn afwegingen en er is geen reden te veronderstellen dat dat ten onrechte is gedaan. De pilot biedt namelijk inzichten in processen die er tot voor kort niet of beperkt waren.

Volgens Rijnland én de betrokken onafhankelijk specialist kan op basis van de meetresultaten geconcludeerd worden dat krabbenscheer en de groene glazenmaker in stand kunnen blijven bij een beperkte peilverlaging in combinatie met het juiste beheer. De uitvoering van de proef heeft wat Rijnland betreft voldoende nieuwe inzichten opgeleverd met betrekking tot de effecten van peilbeheer op krabbenscheer.

Tot slot wil Rijnland benadrukken dat de voorgestelde peilverlaging niet verder gaat dan de maaiveldddaling en dat de extra belasting van het oppervlaktewater met nutriënten niet terug te zien is in de meetresultaten.

Bijlage 1. Zienswijze 1

Reeuwijk, 13 augustus 2018

Hoogheemraadschap van Rijnland
P/a Marieke Desmense
Archimedesweg 1
2300 AD LEIDEN
Per mail: post@rijnland.net

Betreft: bezwaar Peilbesluit Reeuwijk West

Geachte mevrouw,

Hierbij wil ik mijn zienswijze kenbaar maken ten aanzien van uw voorgenomen peilbesluit Reeuwijk West.

Het verlagen van het hoofdpeilvak met 3 cm levert voor ons geen bezwaren op. Echter, het opheffen van het proefvak levert wel degelijk bezwaren op. Met het opheffen van het proefvak wordt de drooglegging van 55 cm niet gegarandeerd hetwelk voor agrarisch gebruik wel noodzakelijk is. Bij aanvang van het proefvak is nooit gesproken over eventuele opheffing van het proefvak, in tegenstelling tot wat u beweert.

Hierom verzoek ik u het proefvak om te zetten in een vergunning en de bestaande vergunning te laten zoals deze in het verleden vergund is.

Vertrouwend u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Bijlage 2. Zienswijze 2

[Redacted]

Verzonden: woensdag 15 augustus 2018 15:01

Aan: Post

Onderwerp: zienswijze opheffen proefvak

Geachte mevrouw Desmense,

Naar aanleiding van uw brieven d.d. 4-7-2018 met kenmerken 18.102794 en 18.102795 wil ik bezwaar maken tegen het opheffen van het proefvak watergebiedsplan Reeuwijk West en polder Bloemendaal, kenmerk 18.081046.

Reden:

- Het plan voor het proefvak is gelijktijdig opgesteld met de onderlinge kavelruil, waarmee gesuggereerd wordt dat het om 1 project gaat. Er is dan ook geen sprake van een einddatum van het proefvak.
- De krabbenscheer blijkt niet te hebben geleden van het lagere waterpeil dus dat is geen reden om het proefvak weer af te schaffen.
- De greppels kunnen bij het proefvak peil weer leeg lopen. Bij opheffing lukt dat niet meer waardoor de belastbaarheid van het land wordt aangetast. Bovendien is er minder kans op infectie met leverbot als het perceel beter is ontwaterd doordat de greppels leeglopen.
- Ook al wordt het algemene polderpeil 3 cm verlaagd, in het proefvak wordt dan nog geen gemiddelde drooglegging van 55 cm behaald zoals bij functie landbouw vereist is.
- kapitaalvernietiging en extra kosten voor het opheffen, wat door het waterschap en dus mede door ons betaald is/moet worden.

Voor toelichting op bovenstaande bezwaren ben ik uiteraard beschikbaar.

Met vriendelijke groeten,

[Redacted]

Bijlage 3. Zienswijze 3

18.119148

Hoogheemraadschap van Rijnland
t.a.v. Marieke Demense
Postbus 156
2300 AD Leiden

Bodegraven, 13-08-2018

Betreft: Opheffen proefvak Reeuwijk.

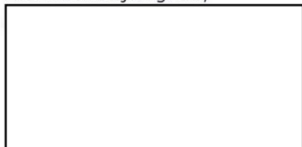
Na aanleiding van u toegezonden informatie brief over watergebiedsplan Reeuwijk West en polder Bloemendaal (landelijk) wil ik u hierbij mededelen dat **ik in bezwaar ga met het opheffen van het "proefvak Reeuwijk"**.

Het voorgestelde idee om het proefvak op te heffen heeft voor ons als veehouders te veel negatieve consequenties om deze percelen nog op redelijke wijze te kunnen benutten voor agrarische gebruik.

Alleen al de geringe drooglegging in deze vak (laagste gedeelte van de polder) geeft al genoeg problemen om op een normale manier te kunnen gebruiken!

Als veehouder in dit gebied wil ik dit graag mondeling toelichten waarom het voor ons van groot belang is dat het proefvak **niet** wordt opgeheven.

Met vriendelijke groet,

Bijlage 4. Zienswijze 4

[Redacted]

Verzonden: woensdag 15 augustus 2018 20:39

Aan: Post; wgp reeuwijk

Onderwerp: peilbesluit reeuwijk West

Geachte heer/ mevr.

Bij deze ik mijn zienswijze indienen betreffende het peilbesluit Reeuwijk West.

De voorgestelde verlaging hebben te veel invloed op mijn onroerend goed en hoogte ligging perceel.

De ligging van de bebouwing is zodanig dat de fundering etc zal worden aangetast met als gevolg verzakkingen en scheurvorming.

Ik heb teveel bedenkingen tegen dit plan daar er ook teveel maaiveld daling zal optreden van mijn land.

De natuur waarde zal in mijn ogen teveel worden aangetast door de verdroging en inklinking.

met vriendelijke groet,

[Redacted]

Bijlage 5. Zienswijze 5, KNNV – Gouda en omstreken

Aan: het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap van Rijnland
Postbus 156
2300 AD Leiden

Betreft: zienswijze KNNV Reeuwijk West (Polder Reeuwijk en Sluipwijk);
kenmerk 18.075000

Gouda, 2 augustus 2018

Geacht college,

Hierbij zend ik u onze zienswijze op het ontwerp-peilbesluit Reeuwijk West. Samenvattend zijn onze opmerkingen de volgende:

- A. *Het grote peilvak 31G*
Wij kunnen ons vinden in verhoging van de gemiddelde drooglegging van 37 naar 40 centimeter. Maar wij dringen erop aan dat twee grenspercelen, in 2004 behorend bij peilgebied 31G, conform Rijnlands eerdere uitlatingen bij peilgebied 31G blijven, dus buiten onderbemaling OB16. Ook dringen wij aan op strikte en actieve handhaving van het peil, mede gelet op eerdere ervaringen.
- B. *Het voor peilvak 31K vastgestelde peil van NAP -2,42m*
Gelet op een eerdere rechtelijke uitspraak over strijdigheid van de peilverlaging met het behoud van de Groene Glazenmaker, c.q. de habitatrichtlijn terzake, en gelet op het door de peilverlaging verdwijnen van Krabbenscheer en daarmee de biotoop voor de Groene Glazenmaker vragen wij u voor peilvak 31K tot hetzelfde peil te besluiten als voor peilvak 31G, zodat herstel van Krabbenscheer en de Groene Glazenmaker mogelijk is.
- C. *Nieuwe vergunningen voor onderbemalingen*
In strijd met het peilbesluit 2004 is er aanmerkelijk meer onderbemalen, nl. tot een drooglegging van 55 i.p.v. 50 cm. Dit staat niet alleen haaks op het ook daar geldende natuurbeschermingsdoel, c.q. de weidevogelstelling, maar heeft ook geleid tot extra bodemdaling. Nu wordt deze ongewenste ontwikkeling tot onze verbazing gelegitimeerd. Met vervolgv vergunningen zouden de betreffende grondeigenaren voor het 'foute' gedrag worden beloond: een fout signaal! Wij zijn nadrukkelijk van mening dat de drooglegging moet worden beperkt tot 40 cm, alleen al om extra bodemdaling te voorkomen, en we dringen aan op het starten van overleg daartoe.
- D. *Het beheer van de watergangen in Polder Reeuwijk en Sluipwijk*
Hier zijn de afgelopen jaren ingrepen gepleegd, mede door Rijnland, met schadelijke gevolgen voor de natuur. Conform de Gedragscode Flora- en Faunawet dienen er dan compenserende en/of herstelmaatregelen genomen te worden. Wij doen hiervoor concrete voorstellen (zie verderop).
- E. *De pilot naar de effecten van peilverlaging op Krabbenscheer*
Bij de pilot zijn veel kanttekeningen te plaatsen. Er kunnen ons inziens geen conclusies uit worden getrokken over de kansen voor Krabbenscheer en Groene Glazenmaker bij peilverlaging op de pilotmanier, ook al is elke praktische aandacht in het veld voor beide soorten meegenomen. Dan blijft staan dat voor beide soorten de pilotomstandigheden suboptimaal zijn en daarom niet wenselijk.

Hierna gaan wij nader op deze opmerkingen in

Ad A. Het grote peilvak 31G

De KNNV kan zich vinden in de geringe peilverlaging in het grote peilvak 31G. Uw college heeft Rijnlands eigen Nota Peilbeheer serieus genomen, waar die meldt dat in veenweidegebieden slechts de maaiveld daling mag worden gevolgd. De vergroot dit de drooglegging met slechts 3 centimeter van 37 naar 40. Moge het een voorbeeld zijn voor Rijnlands overig veenweidegebied, met (nog) een gemiddeld grotere drooglegging. Van ons mag dit (voorlopig) de nieuwe norm zijn: gezonde veehouderij blijft mogelijk binnen de minimumvoorwaarden voor biodiversiteit. Wij achten dit wezenlijk beter dan onderwaterdrainage, waarbij verdroging van de bovengrond optreedt en de inlaat van gebiedsvreemd water fors stijgt.

Ten aanzien van een deel van het peilgebied plaatsen wij een kanttekening: tussen onderbemalingsgebied OB16 en peilgebied 31K lagen vanaf 2004 twee percelen met hoog peil, behorend tot peilgebied 31G. Tijdens de procedure baggerstort Oud Reeuwijkse weg stelde Rijnland dat deze percelen tot het hoogwatergebied zouden blijven behoren. Maar nu lijkt het erop dat deze percelen toch bij de onderbemaling OB16 worden getrokken. Wij dringen er op aan dat Rijnland eerdere beweringen hierover waarmaakt.

Ook dringt de KNNV aan op strikte handhaving van het peil van NAP -2,27m. Dus niet, zoals in het verleden is gebeurd, kort na vaststelling van het peilbesluit een lager praktijkpeil instellen en zo alsnog een extra peilverlaging realiseren.

Ad B. Het voor peilvak 31K vastgestelde peil van NAP -2,42m

Ten aanzien van peilvak 31K (blok 2) heeft de rechtbank Den Haag op 17 november 2010 (besluit reg.nr. AWB 09/7966) gesteld dat de voorgenomen, c.q. gedeeltelijk gerealiseerde peilverlaging strijdig is met de habitatrichtlijn inzake de Groene Glazenmaker. De minister had volgens de rechtbank wél moeten optreden, omdat de effecten van de peilverlaging op zwaar beschermde soorten van de habitatrichtlijn (lijst IV) niet waren onderzocht. Rijnland heeft zich deze uitspraak aangetrokken en de verdere uitvoering van het peilbesluit stilgelegd. Toch verzuimde Rijnland toen om de reeds uitgevoerde peilverlaging van 20 cm in blok 2 (31K) ongedaan te maken. Het peil was in 2004 NAP -2,22m en is tot en met 2010 verlaagd naar NAP -2,42m. Waarnemingen door de KNNV wijzen erop dat door deze peilverlaging diverse groeiplaatsen van Krabbenscheer, waardplant voor de strikt beschermde Groene Glazenmaker, verloren zijn gegaan. De biotoop van de Groene Glazenmaker, in 2010 nog veel voorkomend, is mede daardoor naar alle waarschijnlijkheid verdwenen. In 2010 en 2011 heeft Rijnland nog het voorkomen van Krabbenscheer en Groene Glazenmaker in polder Reeuwijk West laten onderzoeken, alsmede de te verwachten gevolgen van de peilverlaging (bureaus Waardenburg/Bware, december 2011). De onderzoekers vonden veel groeiplaatsen van Krabbenscheer, maar waarschuwden toen al: *'Peilverlaging ... zal leiden tot een grotere veenoxidatie in de percelen en tot meer uitspoeling van sulfaat en nutriënten naar de watergangen. Er moet rekening worden gehouden met verdubbeling tot verviervoudiging van de sulfaatuitspoeling naar de sloten. In de sloten leidt dit sulfaat tot een grote nalevering van nutriënten uit de onderwaterbodem en tot potentieel toxische concentraties sulfiden en ammonium.'* Zij bespraken een peilverlaging van 30 cm. De conclusies kunnen vergelijkbaar toegepast worden op de 20 cm verlaging in blok 2. Sindsdien zijn aantal en omvang van groeiplaatsen van Krabbenscheer sterk afgenomen, zodat de Groene Glazenmaker in blok 2 nauwelijks meer voorkomt, althans niet in peilvak 31K. Gezien de achteruitgang van het biotoop door de peilverlaging vragen wij u om de drooglegging van vak 31K gelijk te maken aan de voorgenomen drooglegging van peilvak 31G (40 cm), dus om het voorgenomen peil in peilvak 31K met 5 cm te verhogen. Daarmee voldoet u aan de geest van de rechtbankuitspraak en tevens aan de richtlijn om ongelijke bodemdaling tussen de peilvakken te stoppen.

Ad C. Nieuwe vergunningen voor onderbemalingen

Onderbemalingen zijn geen recht. Ze moeten bij ieder peilbesluit opnieuw vergund worden. Door onderbemaling namen de betrokken agrariërs een risico, ook waar er een vergunning voor is verleend.

We vergeleken de bodemhoogtes en droogleggingen van de onderbemalingen (uit bijlage 5) met de bodemhoogtes van peilbesluit 2004 (zie tabel).

	Bodemhoogte in meters t.o.v. NAP		Drooglegging in centimeters	
Jaar	2004	2014	2004	2014
01	-1,91	-1,95	50-60	37
02	-2,01	-2,01	50-60	60
03	-2,07	-2,17	66	58
04	-2,11	-2,23	50-60	58
05	-1,96	-2,09	54	54
07	-1,90	-1,95	45	43
09	-2,10	-2,25	49	57
11	-2,31	-2,40	42	95
12	-2,24	-2,37	39	45
13	-2,22	-2,34	49	43
16	-1,84	-1,84	55	49
17	-2,09	-2,20	20-30	53
18	-2,05	-2,16	40	57
19	-2,26	-2,42	40-45	55

In peilbesluit 2004 werd in de onderbemalingen maximaal 50 cm drooglegging toegestaan, ongeveer de gemiddeld gemeten situatie dat jaar (48 cm). Dit had te maken met de gedeeltelijke natuurbestemming. Wij concluderen dat de drooglegging in 2014 gemiddeld met 7 cm was toegenomen tot 55 cm en dat de bodem met 9 cm was gedaald. Dit is een ongunstige ontwikkeling geweest, in strijd met het peilbesluit 2004. Het staat haaks op de (gedeeltelijke) natuurbestemming van het gebied, respectievelijk de weidevogel doelstelling. Wij betreuren deze verslechtering en vinden het onjuist dat de eigenaren van de onderbemalingen nu zelfs voor deze verslechtering lijken te worden beloond via de legitimatie van de geconstateerde peilafwijkingen. Dit voornemen staat bovendien haaks op het beleid om de bodemdaling te verminderen. Daar komt bij dat de afgelopen jaren de maaitijd in de onderbemalingen is opgeschoven richting 1 mei en zelfs naar vóór 1 mei, wat (mede) resulteerde in achteruitgang van de weidevogelstand. De vele weidevogelpakketten konden daar niets aan veranderen. Wij vinden dat moet worden nagegaan (bij de daartoe bevoegde instanties) of er vanwege de peilverlaging compensatie van deze achteruitgang had moeten plaatsvinden, dan wel andere maatregelen in het belang van de weidevogelstand hadden moeten worden getroffen. Wij zijn van mening dat er snel een eind moet komen aan de (economische) gunsten die de grondeigenaren van de onderbemalingen krijgen ten opzichte van de grondeigenaren die zich steeds hebben gehouden aan het algemene peil. De rekening voor hun profijt van de afgelopen jaren mag niet naar de toekomst geschoven worden middels nieuwe vergunningen. De onderbouwing uit de Toelichting bij variant 2 (met behoud van maximaal 55 cm drooglegging) via de verwijzing naar het peilbesluit 2004 miskent wat er sindsdien is gebeurd, zoals hierboven beschreven. Variant 2 resulteert in een ongewenste vergroting van de drooglegging ten opzichte de situatie in 2004. Dit alles overziend pleiten wij pleiten nadrukkelijk voor vermindering van de drooglegging tot maximaal 40 cm. Pas dan wordt extra maaiveld daling ten opzichte van het omringende gebied gestopt. Zo niet, dan blijven de verschillende peilgebieden verder uit elkaar groeien.

Wij achten, vanwege strijdigheid met peilbesluit 2004 bij variant 2, met terugwerkende kracht de Beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland 2013 (artikel 2, artikel 5 tot en met 8) van toepassing.

Natuurlijk is het een complex geheel van belangen en dient er 'gepolderd' te worden om een acceptabel compromis te vinden. Maar dat moet dan wel gebeuren binnen de wet- en regelgeving en onder inachtneming van alle relevante feiten.

Ter overweging geven wij u nog een andere variant mee: een jaarlijkse afbouw met 1 cm, bijvoorbeeld in 10 jaar van 50 naar 40 cm.

Voorts dringen we aan op strikt toezicht of de vastgelegde peilen ter plekke ook daadwerkelijk worden toegepast, om zo te voorkomen dat er in een of meerdere onderbemalingen van de vastgelegde en vergunde peilen wordt afgeweken.

Ad D. Het beheer van de watergangen in Polder Reeuwijk en Sluipwijk

De laatste jaren zien we door intensivering van de landbouw achteruitgang van kwetsbare waterbiotopen (waaronder die met Krabbenscheer). Hierboven werd al de achteruitgang in peilgebied 31K genoemd. We constateren dat er mede door nieuwe technische mogelijkheden meer schoning en baggeractiviteit in het zomerseizoen plaatsvinden. Rijnland droeg zelf aan de achteruitgang bij via het grootscheepse baggerproject Oud-Reeuwijkse Weg en via weinig zorgvuldige baggerbeurten langs de Baarsjeskade. Ook in de polders Oukoop, Stein en Sluipwijk en langs de Twaalfmorgen is lokaal door baggerwerk en slordig peilbeheer Krabbenscheer verdwenen en daarmee de Groene Glazenmaker. Voor al die sluipende ingrepen zijn nauwelijks mitigerende of compenserende maatregelen genomen. Daarom roepen wij Rijnland op om de verantwoordelijkheid voor de kwetsbare waternatuur te hernemen conform de Gedragscode Flora- en Faunawet. Dat betekent dat als door eigen toedoen kwetsbare vegetaties zijn verdwenen, deze worden geherintroduceerd, te beginnen in de watergangen die onder eigen beheer vallen, en deze vervolgens zorgvuldig te beheren. De KNNV heeft daartoe voorstellen gedaan aan de Werkgroep Watergebiedsplan Reeuwijk West. Volgens de Werkgroep zijn de volgende watergangen ervoor geschikt: de luw gelegen watergang ten zuiden van de Baarsjeskade, de watergang ten westen van de nieuwe rondweg van Reeuwijk, de watergang ten oosten van de Winterdijk in polder Bloemendaal en de watergang aan de zuidzijde van peilgebied De Wijk. Wij wachten uw (hopelijk positieve) respons af!

Ad E. De pilot naar de effecten van peilverlaging op Krabbenscheer

De pilot Krabbenscheer door Rijnland heeft niet gebracht wat wellicht werd gehoopt. Volgens de KNNV is niet aangetoond dat peilverlaging op deze manier tot duurzame populaties Krabbenscheer leidt. Volgens ons is de proef daarvoor niet goed uitgevoerd. Het onderzoek duurde te kort, er waren te veel specifieke inrichtings- en beheermaatregelen en er waren relevante onregelmatigheden die een vergelijking met 5 cm peilverlaging bij gangbaar slootbeheer door particulieren vertroebelen. Zo was er extra gebaggerd, bleek het meten van baggerdikte persoonsgebonden, was er tijdens de pilot geen sprake van de flinke vorst die in ondiepe sloten het voortbestaan van Krabbenscheer limiteert en waren er in het peil onverklaarbare onregelmatigheden, die bovendien wellicht bewust waren veroorzaakt. De KNNV heeft een en ander in commentaar op de tussenrapportage naar voren gebracht.

Het algemene inzicht blijft dan ook overeind dat de pilotomstandigheden voor beide soorten suboptimaal waren, dat peilverlaging die verder gaat dan de bodemdaling niet wenselijk is, en dat peilverlaging extra belasting van het oppervlaktewater met nutriënten veroorzaakt.

Met vriendelijke groet,

Drs. Frans Kingma,
Voorzitter KNNV-Gouda en omstreken